

I.

(Zakonodavni akti)

DIREKTIVE

DIREKTIVA VIJEĆA (EU) 2015/637

od 20. travnja 2015.

o mjerama koordinacije i suradnje za olakšavanje pružanja konzularne zaštite građanima Unije bez predstavništva u trećim zemljama te o stavljanju izvan snage Odluke 95/553/EZ

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 23.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta ⁽¹⁾,

u skladu s posebnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Građanstvo Unije temeljni je status državljana država članica. Pravo, na državnom području treće zemlje u kojoj država članica čiji su državljani nema svoje predstavništvo, na zaštitu od strane diplomatskih i konzularnih tijela druge države članice pod istim uvjetima kao i državljani te države jedno je od posebnih prava koje se na temelju članka 20. stavka 2. točke (c) Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) dodjeljuje građanima Unije.
- (2) Ugovorom iz Lisabona ojačan je status građanstva Unije i s njim povezana prava. Člankom 23. UFEU-a stoga se predviđa donošenje direktiva o utvrđivanju mjera za suradnju i koordiniranje potrebnih za olakšavanje konzularne zaštite građanima Unije bez predstavništva.
- (3) Vrijednosti na kojima se Unija temelji uključuju solidarnost, nediskriminaciju i poštovanje ljudskih prava; u svojim odnosima s ostatkom svijeta Unija bi se trebala pridržavati svojih vrijednosti te pridonositi zaštiti svojih građana. Temeljno pravo građana Unije bez predstavništva na konzularnu zaštitu pod istim uvjetima kao i državljani, sadržano u članku 46. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (Povelja), izraz je europske solidarnosti. Njime se pruža vanjska dimenzija konceptu građanstva Unije te se jača identitet Unije u trećim zemljama.
- (4) Cilj je ove Direktive utvrditi mjere suradnje i koordinacije koje su potrebne kako bi se dodatno olakšalo pružanje konzularne zaštite građanima Unije bez predstavništva. Tim bi se mjerama trebala poboljšati pravna sigurnost kao i učinkovita suradnja i solidarnost među konzularnim tijelima.
- (5) U skladu s člankom 20. stavkom 2. točkom (c) UFEU-a i člankom 23. UFEU-a, države članice trebale bi pružiti konzularnu zaštitu građanima bez predstavništva pod istim uvjetima kao i svojim državljanima. Ova Direktiva ne utječe na nadležnost država članica za određivanje opsega zaštite koju pruža svojim državljanima.
- (6) Ova Direktiva ne utječe na konzularne odnose između država članica i trećih zemalja, posebno na njihova prava i obveze koji proizlaze iz međunarodnih običaja i sporazuma, osobito iz Konvencije od 24. travnja 1963. o

⁽¹⁾ Mišljenje od 25. listopada 2012. (još nije objavljeno u Službenom listu).

konzularnim odnosima (Bečka konvencija), koje države članice primjenjuju u skladu s pravom Unije. Prema članku 8. Bečke konvencije države članice mogu pružiti konzularnu zaštitu u ime druge države članice nakon što dotična treća zemlja o tome bude obaviještena na odgovarajući način te ako se ta zemlja tome ne protivi. Do poteškoća može doći posebno u vezi sa situacijama koje se odnose na građane koji su ujedno i državljani zemlje domaćina. Države članice, uz potporu konzularne suradnje na lokalnoj razini, trebale bi poduzeti potrebne mjere u vezi s trećim zemljama kako bi se omogućilo pružanje konzularne zaštite u ime drugih država članica u bilo kojem slučaju.

- (7) Kada građanima bez predstavnštva treba zaštita u trećim zemljama, potrebna je učinkovita suradnja i koordinacija. Država članica koja pruža pomoć i koja je prisutna u trećoj zemlji te država članica državljanstva dotičnog građanina trebale bi blisko surađivati. Konzularna suradnja na lokalnoj razini u pogledu građana bez predstavnštva može biti posebno složena jer zahtijeva koordinaciju s tijelima koja nemaju lokalno predstavnštvo, uključujući, prema potrebi, s nadležnim veleposlanstvima ili konzulatima. Trebalo bi utvrditi jasan i stabilan skup pravila kako bi se popunila praznina nastala nepostojanjem veleposlanstva ili konzulata države članice građanina. Također je potrebno pojasniti postojeće mjere kako bi se osigurala učinkovita zaštita.
- (8) Za građane Unije trebalo bi se smatrati da su bez predstavnštva u trećoj zemlji ako država članica čiji su državljani ondje nema uspostavljeno veleposlanstvo, konzulat ili počasnog konzula. Za građane bi se također trebalo smatrati da su bez predstavnštva ako na lokalnoj razini uspostavljeno veleposlanstvo, konzulat ili počasni konzul zbog bilo kojeg razloga nije u mogućnosti, u određenom slučaju, pružiti zaštitu koju bi dotična osoba inače imala pravo primiti u skladu s nacionalnim pravom ili praksom. Veleposlanstva i konzulati trebali bi se međusobno obavješćivati o svim iznimnim okolnostima koje bi mogle privremeno utjecati na njihovu sposobnost pružanja konzularne zaštite. Također bi trebalo uzeti u obzir dostupnost i blizinu. Na primjer, građanin koji traži konzularnu zaštitu ili pomoć od veleposlanstva ili konzulata druge države članice ne bi trebao biti preusmjeren na veleposlanstvo, konzulat ili počasnog konzula države članice čiji je državljanin kada, zbog lokalnih okolnosti ili nedostatka resursa, građanin nije u mogućnosti sigurno stupiti u kontakt sa svojim veleposlanstvom, konzulatom ili počasnim konzulom, ili potonji nisu u mogućnosti sigurno stupiti u kontakt s njim, na način koji bi mu omogućio primanje konzularne zaštite. Koncept nedostatka predstavnštva trebao bi se tumačiti s ciljem osiguravanja učinkovitosti prava građana bez predstavnštva na zaštitu veleposlanstva ili konzulata druge države članice na nediskriminirajući način, uzimajući u obzir okolnosti svakog pojedinog slučaja. Građani koji su državljani više od jedne države članice trebali bi se smatrati građanima bez predstavnštva ako nijedna od država članica čiji su državljani nema predstavnštvo u dotičnoj trećoj zemlji.
- (9) S ciljem osiguravanja učinkovitosti prava sadržanog u članku 20. stavku 2. točki (c) UFEU-a i prava na poštovanje privatnog i obiteljskog života, priznatog u članku 7. Povelje, te uzimajući u obzir nacionalno pravo i praksu, država članica koja pruža pomoć možda će morati pružiti zaštitu članovima obitelji građana Unije koji su državljani trećih zemalja, ovisno o pojedinačnim okolnostima svakog slučaja. Ovom se Direktivom ne sprečava državu članicu koja pruža pomoć i državu članicu državljanstva građanina bez predstavnštva da se, tijekom savjetovanja koje bi se trebalo održati prije pružanja pomoći, kad god je to primjereno, dogovore o mogućnosti da se pomoć proširi na članove obitelji građanina Unije bez predstavnštva koji su državljani trećih zemalja, a koja prelazi ono što se zahtijeva pravom države članice koja pruža pomoć ili ono što nalaže njezina praksa, uzimajući u obzir, što je više moguće, zahtjeve države članice državljanstva građanina bez predstavnštva te u onoj mjeri u kojoj ono što je dogovoreno nije manje od onoga što se zahtijeva prema pravu Unije. Međutim, države članice možda neće biti u mogućnosti pružati određene vrste konzularne zaštite, kao što su privremene putne isprave, članovima obitelji koji su državljani trećih zemalja. Kada je riječ o pomoći maloljetniku, primarni bi cilj trebala biti zaštita interesa djeteta, u skladu s člankom 24. Povelje te kako je predviđeno u Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravima djeteta od 20. studenoga 1989.
- (10) Građani bez predstavnštva trebali bi moći tražiti konzularnu zaštitu od veleposlanstva ili konzulata bilo koje države članice. Međutim, to ne bi trebalo sprečavati države članice da sklapaju praktične aranžmane u svrhu podjele odgovornosti za pružanje konzularne zaštite građanima bez predstavnštva u skladu s ovom Direktivom. Takvi aranžmani korisni su za građane jer omogućuju bolju pripremljenost za osiguravanje učinkovite zaštite. Države članice koje prime zahtjeve za zaštitu trebale bi ocijeniti je li, u tom određenom slučaju, potrebno pružiti konzularnu zaštitu ili se predmet može prenijeti na veleposlanstvo ili konzulat koji je određen kao nadležan u skladu s bilo kojim postojećim aranžmanom. Države članice trebale bi obavijestiti Komisiju i Europsku službu za vanjsko djelovanje (ESVD) o svakom takvom aranžmanu, koji bi Unija i države članice trebale objaviti kako bi se osigurala transparentnost za građane bez predstavnštva.
- (11) Ovom Direktivom ne bi se trebalo sprečavati državu članicu koja nema predstavnštvo u trećoj zemlji da pruža konzularnu zaštitu nekom od svojih državljanina, na primjer pružanjem konzularnih usluga putem interneta, ovisno o slučaju. Državi članici državljanstva građanina bez predstavnštva trebalo bi biti dopušteno da od države članice od koje taj građanin traži ili prima konzularnu pomoć zatraži da joj prenese zahtjev ili predmet kako bi sama pružila konzularnu zaštitu. Zbog takvog prijenosa građanin bez predstavnštva ne bi trebao ostati bez konzularne zaštite.

- (12) Neovisno o različitim tradicijama u državama članicama u pogledu nadležnosti počasnih konzula, oni obično ne nude isti opseg usluga kao veleposlanstva ili konzulati. S obzirom na to da počasni konzuli često ispunjavaju svoje zadaće dobrovoljno, svakoj državi članici trebalo bi prepustiti da odluči treba li se ova Direktiva primjenjivati na njezine počasne konzule. Od počasnih konzula moglo bi se zahtijevati da pružaju konzularnu zaštitu građanima bez predstavnništva, ovisno o okolnostima svakog slučaja.
- (13) Zahtjevi za zaštitu trebali bi se obrađivati ako podnositelji zahtjeva predoče valjanu putovnicu ili osobnu iskaznicu građanina Unije. Međutim, moguće je da građani bez predstavnništva kojima je potrebna konzularna zaštita više nemaju svoje identifikacijske dokumente u posjedu. Temeljni status građanstva Unije dodjeljuje se izravno pravom Unije te identifikacijski dokumenti imaju samo deklarativnu vrijednost. Ako podnositelji zahtjeva ne mogu predočiti valjane identifikacijske dokumente, oni bi stoga trebali moći dokazati svoj identitet na bilo koji drugi način. Ako je potrebno, identitet dotične osobe mogao bi se provjeriti prilikom savjetovanja s tijelima države članice za koju podnositelj zahtjeva tvrdi da je njezin državljanin. U pogledu članova obitelji koji su državljani trećih zemalja, a koji su u pratnji podnositelja zahtjeva, tijela države članice državljanstva podnositelja zahtjeva također bi trebala moći pomoći državi članici koja pruža pomoć u provjeri identiteta i postojanja obiteljske veze s podnositeljem zahtjeva.
- (14) Kako bi se utvrdilo koje su mjere koordinacije i suradnje nužne, trebalo bi pobliže odrediti područje primjene konzularne zaštite u okviru ove Direktive. Konzularna zaštita za građane bez predstavnništva trebala bi obuhvaćati pomoć u nizu tipičnih situacija u kojima države članice pružaju konzularnu zaštitu svojim državljanima ovisno o konkretnim okolnostima svakog slučaja, primjerice u slučajevima uhićenja ili pritvora, teške nesreće ili teške bolesti i smrti, kao i u pogledu pružanja podrške i repatrijacije u nevolji, ili izdavanja privremenih dokumenata. S obzirom na to da zaštita koja je potrebna uvijek ovisi o konkretnoj situaciji, konzularna zaštita ne bi trebala biti ograničena na situacije koje su izričito spomenute u ovoj Direktivi.
- (15) Ovisno o slučaju, želje građanina trebalo bi poštovati, između ostalog u pogledu toga treba li obavijestiti članove obitelji ili druge bliske osobe te, u potvrđnom slučaju, koga treba obavijestiti. Isto tako, u slučaju smrti, trebalo bi uzeti u obzir želje najbližeg roda s obzirom na postupke koje treba obaviti u vezi s posmrtnim ostacima preminulog građanina. Država članica državljanstva građanina bez predstavnništva trebala bi biti odgovorna za te kontakte.
- (16) Tijela država članica trebala bi blisko surađivati i koordinirati se međusobno i s Unijom, posebno s Komisijom i ESVD-om, u duhu uzajamnog poštovanja i solidarnosti. Kako bi se osigurala brza i djelotvorna suradnja, države članice trebale bi pružati i kontinuirano ažurirati informacije o relevantnim kontaktnim točkama u državama članicama putem sigurnih internetskih stranica ESVD-a (Consular OnLine).
- (17) Uniju u trećim zemljama predstavljaju delegacije Unije, koje u bliskoj suradnji s diplomatskim i konzularnim misijama država članica pridonose provedbi prava građana Unije na konzularnu zaštitu, kako je detaljnije navedeno u članku 35. Ugovora o Europskoj uniji. Ovom se Direktivom u potpunosti priznaje, i dodatno unapređuje, doprinos koji već pružaju ESVD i delegacije Unije, osobito za vrijeme kriznih situacija, u skladu s Odlukom Vijeća 2010/427/EU ⁽¹⁾, a posebno njezinim člankom 5. stavkom 10.
- (18) U pogledu suradnje na lokalnoj razini trebalo bi pojasniti nadležnosti i odgovarajuće uloge svih relevantnih aktera kako bi se osiguralo da građani bez predstavnništva prime pomoć na koju imaju pravo u skladu s načelom nediskriminacije. U okviru konzularne suradnje na lokalnoj razini dužnu pažnju trebalo bi posvetiti građanima bez predstavnništva, primjerice prikupljanjem i redovitim ažuriranjem informacija o relevantnim kontaktnim točkama i stavljanjem tih informacija na raspolaganje lokalnim veleposlanstvima i konzulatima država članica te delegacijama Unije.
- (19) Sastanci u okviru konzularne suradnje na lokalnoj razini, koji se organiziraju u bliskoj suradnji s delegacijama Unije, trebali bi uključivati redovitu razmjenu informacija o pitanjima relevantnima za građane bez predstavnništva, kao što su sigurnost građana, zatvorski uvjeti, konzularne obavijesti i pristup konzularnim uslugama te suradnja u kriznim situacijama. Na tim bi sastancima države članice koje imaju predstavnništvo trebale, kad god je to potrebno, dogovoriti praktične aranžmane kako bi se osiguralo da građani bez predstavnništva budu djelotvorno zaštićeni. Takvi aranžmani ne bi morali biti nužni ako je, primjerice, broj građana bez predstavnništva malen.

⁽¹⁾ Odluka Vijeća 2010/427/EU od 26. srpnja 2010. o organizaciji i funkcioniranju Europske službe za vanjsko djelovanje (SL L 201, 3.8.2010., str. 30.).

- (20) Jasna podjela odgovornosti između država članica s predstavništvom i onih bez predstavništva te delegacije Unije nužna je kako bi se osigurala odgovarajuća pripravnost za krizne situacije i upravljanje kriznim situacijama. Planiranje za slučaj nužde u kriznim situacijama trebalo bi stoga biti koordinirano i trebalo bi u potpunosti voditi računa o građanima bez predstavništva. U tu svrhu, u okviru pripravnosti za odgovor na kriznu situaciju na lokalnoj razini, države članice koje nemaju uspostavljeno veleposlanstvo ili konzulat na lokalnoj razini trebale bi pružiti sve raspoložive i relevantne informacije o svojim građanima koji se nalaze na dotičnom državnom području. Te informacije trebale bi se ažurirati u slučaju krizne situacije na odgovarajući način. Nadležna veleposlanstva i konzulati te delegacije Unije trebali bi biti obaviješteni i, kad god je to primjereno, uključeni u aranžmane za pripravnost za kriznu situaciju. Informacije koje se odnose na te aranžmane trebale bi se staviti na raspolaganje građanima bez predstavništva. U slučaju krizne situacije vodeća država ili država članica odnosno države članice koje koordiniraju pomoć trebale bi koordinirati potporu koja se pruža građanima bez predstavništva i uporabu raspoloživih kapaciteta za evakuaciju na temelju dogovorenog planiranja i razvoja događaja na lokalnoj razini, na nediskriminirajućoj osnovi.
- (21) Trebalo bi poboljšati interoperabilnost između konzularnog osoblja i drugih stručnjaka za upravljanje kriznim situacijama, osobito njihovim sudjelovanjem u multidisciplinarnim kriznim timovima, poput onih u okviru struktura ESVD-a za odgovor na krizne situacije, operativnu koordinaciju i upravljanje kriznim situacijama te u okviru Mehanizma Unije za civilnu zaštitu ⁽¹⁾.
- (22) Trebalo bi biti moguće zatražiti potporu Mehanizma Unije za civilnu zaštitu ako je potrebna za konzularnu zaštitu građana bez predstavništva. Takvu bi potporu mogla zatražiti, na primjer, vodeća država ili država članica odnosno države članice koje koordiniraju pomoć.
- (23) Izraz „vodeća država” koji su upotrebljava u ovoj Direktivi odnosi se na jednu ili više država članica s predstavništvom u određenoj trećoj zemlji, koja je zadužena za koordiniranje i vođenje pružanja pomoći građanima bez predstavništva tijekom kriza. Koncept vodeće države, kako je utvrđen u relevantnim smjernicama Unije ⁽²⁾, mogao bi se dodatno razviti u skladu s pravom Unije i, posebno, ovom Direktivom.
- (24) Kada je država članica obaviještena ili primi zahtjev za konzularnu zaštitu od osobe koja tvrdi da je građanin bez predstavništva, ona bi trebala, osim u slučajevima iznimne hitnosti, uvijek bez odgode stupiti u kontakt s državom članicom državljanstva tog građanina te joj pružiti sve relevantne informacije prije pružanja bilo kakve pomoći. Država članica državljanstva bi, sa svoje strane, bez odgode trebala pružiti sve informacije koje su relevantne za dotični predmet. To bi savjetovanje državi članici državljanstva trebalo omogućiti da zatraži prijenos zahtjeva ili predmeta kako bi sama pružila konzularnu zaštitu. To bi savjetovanje dotičnim državama članicama također trebalo omogućiti da razmjenjuje relevantne informacije za potrebe, na primjer, osiguravanja da građanin bez predstavništva ne zloroporabljuje svoje pravo na konzularnu zaštitu prema članku 20. stavku 2. točki (c) UFEU-a. Građani Unije ne mogu se pozivati na ovu Direktivu u slučaju zloropore.
- (25) Uzajamna solidarnost i suradnja odnose se i na financijska pitanja. Države članice koje pružaju konzularnu zaštitu u obliku financijske pomoći svojim građanima to čine u krajnjoj nuždi i samo u iznimnim slučajevima kada građani ne mogu na druge načine pribaviti financijska sredstva, primjerice prijenosom sredstava od obitelji, prijatelja ili poslodavaca. Građanima bez predstavništva trebala bi biti odobrena financijska pomoć pod istim uvjetima kao i državljanima države članice koja pruža pomoć. Građanin bez predstavništva trebao bi biti dužan potpisati da se obvezuje svojoj državi članici državljanstva isplatiti nastale troškove, pod uvjetom da su državljani države članice koja pruža pomoć koji su u istoj situaciji dužni isplatiti te troškove svojoj državi članici. Država članica državljanstva može zatim od svojeg građanina bez predstavništva zahtijevati da isplati te troškove, uključujući sve odgovarajuće konzularne naknade.
- (26) Ovom bi Direktivom trebalo osigurati podjela financijskog tereta i isplate. Kada konzularna zaštita dodijeljena građaninu bez predstavništva uključuje potpisivanje obveze isplate, država članica državljanstva građanina bez predstavništva trebala bi državi članici koja pruža pomoć nadoknaditi troškove koji su nastali. Država članica koja pruža pomoć trebala bi odlučiti hoće li tražiti nadoknadu nastalih troškova. Država članica koja pruža pomoć i država članica državljanstva građanina bez predstavništva trebale bi se moći dogovoriti o detaljnim aranžmanima za nadoknadu unutar određenih rokova.
- (27) Konzularna zaštita dodijeljena građaninu bez predstavništva u slučaju uhićenja ili pritvora može obuhvaćati neuobičajeno visoke troškove putovanja, troškove smještaja ili troškove prevođenja za diplomatska ili konzularna tijela države članice koja pruža pomoć, ovisno o okolnostima svakog pojedinog slučaja. Državu članicu državljanstva građanina bez predstavništva trebalo bi obavijestiti o takvim mogućim troškovima tijekom

⁽¹⁾ Odluka br. 1313/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Mehanizmu Unije za civilnu zaštitu (SL L 347, 20.12.2013., str. 924.).

⁽²⁾ Smjernice Europske unije za provedbu koncepta konzularne vodeće države (SL C 317, 12.12.2008., str. 6.).

savjetovanja koje se obavlja prije pružanja pomoći. Država članica koja pruža pomoć trebala bi moći tražiti nadoknadu takvih neuobičajeno visokih troškova od države članice državljanstva građanina bez predstavnštva. Država članica državljanstva građanina trebala bi državi članici koja pruža pomoć nadoknaditi troškove koji su nastali. Država članica koja pruža pomoć i država članica državljanstva građanina bez predstavnštva trebale bi se moći dogovoriti o detaljnim aranžmanima za nadoknadu unutar određenih rokova. U skladu s načelom nediskriminacije, države članice državljanstva građana bez predstavnštva ne mogu od svojih građana tražiti da nadoknade troškove koje državljanima države članice koja pruža pomoć ne bi bili dužni isplatiti.

- (28) Trebalo bi pojednostaviti financijske postupke za krizne situacije. S obzirom na posebnosti takvih situacija, poput potrebe za brzim djelovanjem koje se tiče velikog broja građana, nikakva obveza isplate ne bi trebala biti potrebna kako bi država članica koja pruža pomoć zatražila i primila nadoknadu od države članice odnosno država članica državljanstva građanina bez predstavnštva. Države članice državljanstva građana bez predstavnštva trebale bi državi članici odnosno državama članicama koje pružaju pomoć nadoknaditi troškove koji su nastali. Država članica odnosno države članice koje pružaju pomoć trebale bi odlučiti hoće li tražiti nadoknadu nastalih troškova i u kojim obliku. Država članica koja pruža pomoć i država članica državljanstva građanina bez predstavnštva trebale bi se moći dogovoriti o detaljnim aranžmanima za nadoknadu unutar određenih rokova. U slučaju krizne situacije koja ima ili bi mogla imati negativan učinak na značajan broj građana Unije te ako to zatraži država članica koja pruža pomoć, države članice državljanstva građana bez predstavnštva trebale bi nadoknaditi troškove na razmjernoj osnovi, dijeljenjem nastalih troškova s brojem građana kojima je pomoć pružena.
- (29) Ovu bi Direktivu trebalo preispitati tri godine nakon roka za njezino prenošenje. Posebno bi trebalo ocijeniti moguću potrebu za preispitivanjem financijskih postupaka kako bi se osigurala odgovarajuća raspodjela opterećenja, s obzirom na informacije koje države članice trebaju dostaviti o provedbi i praktičnoj primjeni Direktive, uključujući sve relevantne statističke podatke i predmete. Komisija bi trebala pripremiti izvješće te razmotriti potrebu za bilo kakvim dodatnim mjerama, uključujući, ako je to potrebno, predlaganjem izmjene ove Direktive s ciljem olakšavanja ostvarivanja prava građana Unije na konzularnu zaštitu.
- (30) Direktivom 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ uređuje se obrada osobnih podataka koju provode države članice u kontekstu ove Direktive.
- (31) Ova Direktiva ne bi trebala utjecati na povoljnije nacionalne odredbe u mjeri u kojoj su one u skladu s njom.
- (32) U skladu sa Zajedničkom političkom izjavom država članica i Komisije od 28. rujna 2011. o dokumentima s objašnjenjima ⁽²⁾, države članice preuzele su obvezu da u opravdanim slučajevima, uz obavijest o svojim mjerama prenošenja, prilože jedan ili više dokumenata u kojima se objašnjava odnos između elemenata direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata prenošenja. U odnosu na ovu Direktivu zakonodavac smatra da je prosljeđivanje tih dokumenata opravdano.
- (33) Cilj je ove Direktive promicati konzularnu zaštitu kako je priznata u Povelji. Njome se poštuju temeljna prava i načela priznata osobito Poveljom, a posebno načelo nediskriminacije, pravo na život i integritet osobe, pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života, prava djeteta, pravo na obranu i pravo na pošteno suđenje. Ova Direktiva trebala bi se provoditi u skladu s tim pravima i načelima.
- (34) U skladu sa zabranom diskriminacije sadržanom u Povelji, države članice trebale bi provoditi ovu Direktivu bez diskriminacije među nositeljima prava iz ove Direktive na bilo kojoj osnovi kao što su spol, rasa, boja kože, etničko ili socijalno podrijetlo, genetske osobine, jezik, religija ili uvjerenje, političko ili bilo kakvo drugo mišljenje, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje, invaliditet, dob ili spolna orijentacija.
- (35) Odluku 95/553/EZ predstavnika vlada država članica koji su se sastali u okviru Vijeća ⁽³⁾ trebalo bi staviti izvan snage,

⁽¹⁾ Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL L 281, 23.11.1995., str. 31.).

⁽²⁾ SL C 369, 17.12.2011., str. 14.

⁽³⁾ Odluka 95/553/EZ predstavnika vlada država članica koji su se sastali u okviru Vijeća od 19. prosinca 1995. o zaštiti građana Europske unije od strane diplomatskih i konzularnih predstavništava (SL L 314, 28.12.1995., str. 73.).

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE 1.

OPĆE ODREDBE I PODRUČJE PRIMJENE

Članak 1.

Predmet

1. Ovom se Direktivom utvrđuju mjere koordinacije i suradnje koje su potrebne kako bi se olakšalo ostvarivanje prava, navedenog u članku 20. stavku 2. točki (c) UFEU-a, građana Unije, na državnom području treće zemlje u kojoj država članica čiji su državljani nema predstavništvo, na zaštitu od strane diplomatskih i konzularnih tijela bilo koje države članice pod istim uvjetima kao i državljani te države članice, također uzimajući u obzir ulogu delegacija Unije u pridonosenju provedbi tog prava.
2. Ova Direktiva ne odnosi se na konzularne odnose između država članica i trećih zemalja.

Članak 2.

Opće načelo

1. Veleposlanstva ili konzulati država članica pružaju konzularnu zaštitu građanima bez predstavništva pod istim uvjetima kao i svojim državljanima.
2. Država članica može odlučiti da se ova Direktiva primjenjuje na konzularnu zaštitu koju pružaju počasni konzuli u skladu s člankom 23. UFEU-a. Države članice osiguravaju da su građani bez predstavništva propisno obaviješteni o takvim odlukama te o tome u kojoj su mjeri počasni konzuli nadležni za pružanje zaštite u pojedinom slučaju.

Članak 3.

Konzularna zaštita od strane države članice državljanstva

Država članica državljanstva građanina bez predstavništva može od države članice od koje građanin bez predstavništva zatraži ili primi konzularnu zaštitu zatražiti da se zahtjev ili predmet tog građanina bez predstavništva preusmjeri na njegovu vlastitu državu članicu državljanstva kako bi ta država članica državljanstva pružila konzularnu zaštitu u skladu sa svojim pravom ili praksom. Država članica od koje je zatražena zaštita predmet prepušta čim država članica državljanstva potvrdi da dotičnom građaninu bez predstavništva pruža konzularnu zaštitu.

Članak 4.

Građani bez predstavništva u trećim zemljama

Za potrebe ove Direktive „građanin bez predstavništva” znači svaki građanin koji ima državljanstvo države članice koja nema predstavništvo u trećoj zemlji kako je navedeno u članku 6.

Članak 5.

Članovi obitelji građana bez predstavništva u trećim zemljama

Konzularna zaštita pruža se članovima obitelji koji sami nisu građani Unije, a koji su u pratnji građana bez predstavništva u trećoj zemlji, u istom opsegu i pod istim uvjetima kao što bi se pružila članovima obitelji građana države članice koja pruža pomoć, a koji sami nisu građani Unije, u skladu s nacionalnim pravom ili praksom te države članice.

Članak 6.

Nepostojanje predstavništva

Za potrebe ove Direktive država članica nema predstavništvo u trećoj zemlji ako u toj zemlji nema stalno uspostavljeno veleposlanstvo ili konzulat ili u njoj nema veleposlanstvo, konzulat ili počasnog konzula koji bi u pojedinom predmetu stvarno bili u stanju pružiti konzularnu zaštitu.

*Članak 7.***Pristup konzularnoj zaštiti i drugi aranžmani**

1. Građani bez predstavnštva imaju pravo tražiti zaštitu od veleposlanstva ili konzulata bilo koje države članice.
2. Ne dovodeći u pitanje članak 2., jedna država članica može trajno predstavljati drugu državu članicu te veleposlanstva ili konzulata država članica mogu, kad god se to smatra potrebnim, sklapati praktične aranžmane o podjeli odgovornosti za pružanje konzularne zaštite građanima bez predstavnštva. Države članice Komisiju i Europsku službu za vanjsko djelovanje (ESVD) obavješćuju o takvim aranžmanima, a Unija i države članice objavljuju ih kako bi se osigurala transparentnost za građane bez predstavnštva.
3. U slučajevima u kojima je sklopljen praktični aranžman, kako je predviđeno u stavku 2., veleposlanstvo ili konzulat od kojih građanin bez predstavnštva zatraži konzularnu zaštitu, a koji u skladu s posebnim aranžmanom koji je na snazi nije određen kao nadležan osigurava da se zahtjev tog građanina preusmjeri na odgovarajuće veleposlanstvo ili konzulat, osim ako bi to ugrozilo konzularnu zaštitu, a osobito ako je zbog žurnosti potrebno da veleposlanstvo ili konzulat od kojeg je zatražena zaštita djeluje odmah.

*Članak 8.***Identifikacija**

1. Podnositelj zahtjeva za konzularnu zaštitu predocjenjem svojih putovnica ili osobnih iskaznica dokazuje da su građani Unije.
2. Ako građanin Unije ne može predočiti važeću putovnicu ili osobnu iskaznicu, državljanstvo se može dokazati na bilo koji drugi način, što prema potrebi uključuje provjere kod diplomatskih ili konzularnih tijela države članice za koju podnositelj zahtjeva tvrdi da je njezin državljanin.
3. U pogledu članova obitelji iz članka 5. identitet i postojanje obiteljske veze mogu se dokazati na bilo koji način, uključujući tako da država članica koja pruža pomoć obavlja provjeru kod diplomatskih ili konzularnih tijela države članice državljanstva građana iz stavka 1.

*Članak 9.***Vrste pomoći**

Konzularna zaštita iz članka 2. može između ostalog uključivati pomoć u sljedećim situacijama:

- (a) pomoć u slučaju uhićenja ili pritvora;
- (b) pomoć žrtvi kaznenog djela;
- (c) pomoć u slučaju teške nesreće ili teške bolesti;
- (d) pomoć u slučaju smrti;
- (e) podrška i repatrijacija u hitnim slučajevima;
- (f) pomoć u slučaju potrebe za privremenim putnim ispravama, kako je predviđeno u Odluci 96/409/ZVSP ⁽¹⁾.

POGLAVLJE 2.

MJERE KOORDINACIJE I SURADNJE*Članak 10.***Opća pravila**

1. Diplomatska i konzularna tijela država članica blisko surađuju te se koordiniraju međusobno i s Unijom kako bi osigurala zaštitu građana bez predstavnštva u skladu s člankom 2.

⁽¹⁾ Odluka 96/409/ZVSP predstavnika vlada država članica koji su se sastali u okviru Vijeća od 25. lipnja 1996. o uspostavljanju privremene putne isprave (SL L 168, 6.7.1996., str. 4.).

2. Kada država članica zaprimi zahtjev za konzularnu zaštitu od osobe koja tvrdi da je građanin bez predstavnštva ili je obaviještena da se pojedini građanin bez predstavnštva nalazi u izvanrednoj situaciji, poput one navedene u članku 9., ona se bez odgode savjetuje s ministarstvom vanjskih poslova države članice za koju ta osoba tvrdi da je njezin državljanin ili, prema potrebi, s nadležnim veleposlanstvom ili konzulatom te države članice te im pruža sve relevantne informacije koje su joj na raspolaganju, uključujući o identitetu dotične osobe, mogućim troškovima konzularne zaštite i o članovima obitelji kojima eventualno također treba pružiti konzularnu zaštitu. To se savjetovanje odvija prije pružanja pomoći, osim u slučajevima iznimne hitnosti. Država članica koja pruža pomoć također olakšava razmjenu informacija između dotičnog građanina i tijela države članice državljanstva tog građanina.
3. Država članica državljanstva građanina na zahtjev ministarstvu vanjskih poslova ili nadležnom veleposlanstvu ili konzulatu države članice koja pruža pomoć daje sve relevantne informacije o dotičnom predmetu. Ona je također odgovorna za sve potrebne kontakte s članovima obitelji ili drugim relevantnim osobama ili tijelima.
4. Države članice obavješćuju ESVD putem njegove sigurne internetske stranice o odgovarajućoj kontaktnoj točki ili točkama pri ministarstvima vanjskih poslova.

Članak 11.

Uloga delegacija Unije

Delegacije Unije blisko surađuju te se koordiniraju s veleposlanstvima i konzulatima država članica kako bi pridonijele suradnji i koordinaciji na lokalnoj razini i u kriznim situacijama, osobito pružanjem dostupne logističke podrške, uključujući uredski i organizacijski prostor, kao što je privremeni smještaj za konzularno osoblje i interventne skupine. Delegacije Unije i sjedište ESVD-a također olakšavaju razmjenu informacija između veleposlanstava i konzulata država članica te, prema potrebi, lokalnih tijela. Delegacije Unije također stavljaju na raspolaganje opće informacije o pomoći na koju bi građani bez predstavnštva mogli imati pravo, osobito o sklopljenim praktičnim aranžmanima, ako je to primjenjivo.

Članak 12.

Suradnja na lokalnoj razini

Sastanci o suradnji na lokalnoj razini uključuje redovitu razmjenu informacija o pitanjima relevantnima za građane bez predstavnštva. Na tim sastancima države članice, kad god je to potrebno, dogovaraju praktične aranžmane iz članka 7. kako bi se osiguralo da su građani bez predstavnštva djelotvorno zaštićeni u dotičnoj trećoj zemlji. Osim ako se države članice dogovore drukčije, tim sastancima predsjedava predstavnik države članice, koji blisko surađuje s delegacijom Unije.

Članak 13.

Pripravnost za kriznu situaciju i suradnja u kriznoj situaciji

1. Pri planiranju za slučaj nužde na lokalnoj razini vodi se računa o građanima bez predstavnštva. Države članice koje imaju predstavnštvo u trećoj zemlji planove za slučaj nužde koordiniraju međusobno i s delegacijom Unije kako bi se u slučaju krizne situacije osiguralo pružanje potpune pomoći građanima bez predstavnštva. Nadležna veleposlanstva ili konzulate na odgovarajući se način obavješćuje o aranžmanima za pripravnost za krize te ih se, prema potrebi, uključuje u njih.
2. U slučaju krizne situacije Unija i države članice blisko surađuju kako bi osigurale učinkovitu pomoć za građane bez predstavnštva. Kad je to moguće, one se međusobno pravodobno obavješćuju o dostupnim kapacitetima za evakuaciju. Ako to zatraže, države članice mogu dobiti potporu postojećih interventnih skupina na razini Unije, uključujući potporu konzularnih stručnjaka, osobito iz država članica bez predstavnštva.
3. Vodeća država ili država članica odnosno države članice koje koordiniraju pomoć zadužene su za koordinaciju svake potpore koja se pruža građanima bez predstavnštva, uz podršku drugih dotičnih država članica, delegacije Unije i sjedišta ESVD-a. Države članice vodećoj državi ili državi članici odnosno država članicama koje koordiniraju pomoć pružaju sve relevantne informacije o svojim građanima bez predstavnštva koji se nalaze u kriznoj situaciji.

4. Vodeća država ili država članica odnosno države članice koje koordiniraju pomoć građanima bez predstavnništva prema potrebi mogu tražiti podršku instrumenata kao što su strukture za upravljanje kriznim situacijama ESVD-a i Mehanizam Unije za civilnu zaštitu.

POGLAVLJE 3.

FINANCIJSKI POSTUPCI

Članak 14.

Opća pravila

1. Građani bez predstavnništva obvezuju se da će svojoj državi članici državljanstva isplatiti trošak konzularne zaštite, pod istim uvjetima kao i državljani države članice koja pruža pomoć, koristeći se standardnim obrascem iz Priloga I. Građani bez predstavnništva dužni su obvezati se da će isplatiti samo one troškove koje bi pod istim uvjetima snosili državljani države članice koja pruža pomoć.
2. Država članica koja pruža pomoć može zatražiti naknadu troškova iz stavka 1. od države članice državljanstva građanina bez predstavnništva, koristeći se standardnim obrascem iz Priloga II. Država članica državljanstva građanina bez predstavnništva te troškove nadoknađuje u razumnom roku, ne duljem od 12 mjeseci. Država članica državljanstva građanina bez predstavnništva može od građanina bez predstavnništva zatražiti naknadu takvih troškova.
3. Kada konzularna zaštita pružena građaninu bez predstavnništva u slučaju uhićenja ili pritvora obuhvaća neuobičajeno visoke, ali nužne i opravdane troškove u pogledu putovanja, smještaja ili prevođenja za diplomatska ili konzularna tijela, država članica koja pruža pomoć može zatražiti naknadu takvih troškova od države članice državljanstva građanina bez predstavnništva, koja ih nadoknađuje u razumnom roku, ne duljem od 12 mjeseci.

Članak 15.

Pojednostavljeni postupak u kriznim situacijama

1. U kriznim situacijama država članica koja pruža pomoć sve zahtjeve za naknadu troškova za bilo koju podršku pruženu građaninu bez predstavnništva podnosi ministarstvu vanjskih poslova države članice državljanstva građanina bez predstavnništva. Država članica koja pruža pomoć može zatražiti takvu naknadu čak i ako građanin bez predstavnništva nije potpisao da se obvezuje na isplatu u skladu s člankom 14. stavkom 1. To državu članicu državljanstva građanina bez predstavnništva ne sprečava da od dotičnog građanina bez državljanstva zahtijeva isplatu na temelju nacionalnih pravila.
2. Država članica koja pruža pomoć od države članice državljanstva građanina bez predstavnništva može zatražiti nadoknadu takvih troškova na razmjernoj osnovi, dijeljenjem ukupne vrijednosti stvarnih troškova s brojem građana kojima je pružena pomoć.
3. Kada je država članica koja pruža pomoć primila financijsku potporu putem pomoći iz Mehanizma Unije za civilnu zaštitu, svaki doprinos države članice državljanstva građanina bez predstavnništva utvrđuje se nakon što se odbije doprinos Unije.

POGLAVLJE 4.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 16.

Povoljniji tretman

Države članice mogu uvesti ili zadržati odredbe koje su povoljnije od odredaba ove Direktive u onoj mjeri u kojoj su one u skladu s ovom Direktivom.

Članak 17.

Prenošenje

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do 1. svibnja 2018.

Kada države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Države članice određuju načine tog upućivanja.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 18.

Stavljanje izvan snage

Odluka 95/553/EZ stavlja se izvan snage s učinkom od 1. svibnja 2018.

Članak 19.

Izješćivanje, ocjenjivanje i preispitivanje

1. Države članice Komisiji pružaju sve relevantne informacije o provedbi i primjeni ove Direktive. Na temelju tih pruženih informacija Komisija Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće o provedbi i primjeni ove Direktive do 1. svibnja 2021.
2. Komisija u izvješću iz stavka 1. ocjenjuje način na koji se ova Direktiva provodila te razmatra postoji li potreba za dodatnim mjerama, uključujući prema potrebi izmjene kojima bi se Direktivu prilagodilo s ciljem da se dodatno olakša ostvarivanje prava građana Unije na konzularnu zaštitu.

Članak 20.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 21.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Luxembourg 20. travnja 2015.

Za Vijeće
Predsjednica
E. MOGHERINI

PRILOG I.

A. Standardni obrazac za obvezu isplate troškova konzularne zaštite u slučaju financijske pomoći

OBVEZA ISPLATE TROŠKOVA KONZULARNE ZAŠTITE
(FINANCIJSKA POMOĆ) – (članak 14. stavak 1. Direktive (EU) 2015/637)

Ja, (g./gđa) (puno ime, velikim tiskanim slovima)

.....
imatelj(-ica) putovnice br. izdane u

potvrđujem da sam od veleposlanstva/konzulata

..... u

primio(-la) iznos od

kao predujam u svrhu

..... (uključujući sve primjenjive naknade)

te/ili se obvezujem i obećavam da ću na zahtjev ministarstvu vanjskih poslova/vladi [država članica državljanstva]

u skladu s nacionalnim pravom te države članice isplatiti protuvrijednost navedenog iznosa ili protuvrijednost svih troškova koji su uplaćeni za moj račun ili su mi dani kao predujam, uključujući troškove člana(-ova) moje obitelji koji je/su u mojoj pratnji, u (valuta)

prema tečaju koji je važeći na dan na koji je isplaćen predujam ili na koji su plaćeni troškovi.

Moja adresa (*) (velikim tiskanim slovima) (zemlja)

je:

.....
DATUM POTPIS

(*) ako nemate stalnu adresu, molimo navedite adresu za kontakt.

B. Standardni obrazac za obvezu isplate troškova konzularne zaštite u slučaju repatrijacije

OBVEZA ISPLATE TROŠKOVA KONZULARNE ZAŠTITE
(REPATRIJACIJA) – (članak 14. stavak 1. Direktive (EU) 2015/637)

Ja, (g./gđa) (puno ime, velikim tiskanim slovima)

.....
rođen(-a) u (grad) u (zemlja)

(datum)

imatelj(-ica) putovnice br. izdane u

dana i osobne iskaznice br.

te s brojem socijalnog osiguranja i nadležnim tijelom (ako je to primjenjivo/prema potrebi)

.....
obvezujem se da ću na zahtjev isplatiti vladi.....
u skladu s nacionalnim pravom te države članice protuvrijednost svih troškova koji su uplaćeni za moj račun ili koje mi je kao predujam uplatio konzularni službenik vlade u

u svrhu repatrijacije ili u vezi s repatrijacijom, mene osobno i članova moje obitelji koji su u mojoj pratnji, u

te da ću platiti sve odgovarajuće konzularne naknade u vezi s repatrijacijom.

To su:

i. (*) Troškovi prijevoza

Troškovi boravka

Razni troškovi

UMANJENO za moj doprinos

KONZULARNE NAKNADE:

Naknada za repatrijaciju

Naknada za pružene usluge

Naknada za putovnicu/žurnost

(... sati po tarifi od ... po satu)

ii. (*) Svi iznosi koji su uplaćeni za moj račun u svrhu repatrijacije, ili u vezi s repatrijacijom, mene osobno i članova moje obitelji koji su u mojoj pratnji, a koje u trenutku mojeg potpisivanja ove obveze isplate nije moguće utvrditi.

Moja adresa (**) (velikim tiskanim slovima) (zemlja)

je:

.....

.....

DATUM POTPIS

(*) Prekrižiti nepotrebno: konzularni službenik i podnositelj zahtjeva trebali bi pokraj svakog križanja staviti svoje inicijale uz rub stranice.

(**) Ako nemate stalnu adresu, molimo navedite adresu za kontakt.

PRILOG II.

Obrazac zahtjeva za naknadu troškova

ZAHTJEV ZA NAKNADU TROŠKOVA (članak 14. stavci 2. i 3. Direktive (EU) 2015/637)

1. Veleposlanstvo ili konzulat države članice koja podnosi zahtjev
2. Nadležno veleposlanstvo ili konzulat ili ministarstvo vanjskih poslova države članice državljanstva građanina kojemu je pružena pomoć
3. Opis događaja
(datum, mjesto)
4. Podaci o građaninu(-ima) kojemu(-ima) je pružena pomoć (priložiti zasebno)

Ime i prezime	Datum i mjesto rođenja	Vrsta i broj putne isprave	Vrsta pružene pomoći	Troškovi
---------------	------------------------	----------------------------	----------------------	----------

5. Ukupni troškovi
 6. Bankovni račun za naknadu troškova
 7. Prilog: obveza isplate troškova (ako je primjenjivo)
-